

Diskusní setkání Ženy a muži 50+ a prodlužující se pracovní život

8. října 2018, Praha | Ve čtvrtek 4. října Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., společně s Mendelovou univerzitou v Brně pořádal setkání klíčových aktérů a akterek z oblastí pracovního trhu, veřejné správy, vědecko-výzkumných institucí a neziskové sféry na téma postavení osob starších 50 let na pracovním trhu. Diskusní setkání se zaměřilo zejména na otázky, jak udržet pracovníky a pracovnice 50+ v pracovní aktivitě a zároveň jaké důsledky (pozitivní i negativní) má prodlužování pracovních drah pro všechny zúčastněné. Bylo pořádáno v rámci mezinárodního projektu DAISIE, financovaného programem NORFACE, zabývajícího se nerovnostmi v zaměstnání starších mužů a žen.

Setkání se zúčastnila **ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová**, která přednesla úvodní slovo. V něm zdůraznila priority MPSV týkající se pracovního trhu a obecně sociálního postavení starších mužů a žen. Jimi jsou zejména usnadnění sladování pracovního a soukromého života, které pomůže i lidem v tzv. sendvičové generaci, pečujícím o své rodiče i děti zároveň, dále institucionální podpora částečných úvazků, konkrétně formou sdíleného pracovního místa, tak aby nedošlo ke zvyšování fixních nákladů pro firmy, a také vyrovnávání nerovností ve výši důchodů mužů a žen (ženy mají v průměru o 20 % nižší důchody než muži, v roce 2017 byly jejich důchody v průměru o 2880 Kč nižší).

Členky projektového týmu prezentovaly nejnovější analýzy

Radka Dudová (Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.) ukázala na základě dat VŠPS 2017, že osoby ve věku 51–60 let v současnosti tvoří čtvrtinu ze všech zaměstnaných osob, ale zároveň třetinu všech nezaměstnaných. Odchod do důchodu je poměrně prudký (u žen mezi 58. a 62. rokem a u mužů mezi 60. a 66. rokem klesá ekonomická aktivita o 57 procentních bodů) a odpovídá zákonem danému věku nároku na starobní důchod. S věkem přibývá podíl osob pracujících na částečný úvazek, podíl osob samostatně výdělečně činných i podíl osob pracujících na smlouvy na dobu určitou. Na setrvání na pracovním trhu po šedesátce má v současnosti vliv v první řadě pohlaví a vzdělání – muži pracují déle než ženy a vysokoškoláci a vysokoškolačky déle než osoby s nižším vzděláním. Největší problém s nezaměstnaností a odchodem z ekonomické aktivity po padesátce mají nekvalifikovaní a pomocní pracovníci a pracovnice a lidé pracující v obchodu a službách.

Martina Rašticová (MENDELU) ukázala na základě analýzy databáze EU-SILC 2015 souvislost ekonomické aktivity po padesátce a zdravotního stavu. Překvapivě lidé ekonomicky aktivní udávají subjektivně horší zdravotní stav než lidé neaktivní. To může být způsobeno absencí pracovní flexibility a opatření, která by usnadnila výkon práce starším osobám, a také vysokým stresem v práci.

Aneta Krejčová (MENDELU) analyzovala na základě databáze SHARE 2015 důvody, proč lidé odcházejí do důchodu. Převažujícím důvodem je prosté dosažení nároku na starobní důchod. To indikuje, že pro Čechy a Češky je dosažení formální hranice důchodového věku zároveň signálem k opuštění pracovního trhu. Je otázkou, nakolik je to jejich osobní volba a do jaké míry jen naplňují očekávání zaměstnavatele či společenskou normu.

Výstupem následné diskuse byly návrhy možných přístupů a opatření, které by zaměstnávání osob 50+ usnadnily:

1) Informační pohovory se zaměstnanci a zaměstnankyněmi, v nichž by si tito mohli ujasnit své možnosti a preference a očekávání zaměstnavatele. Pracující by tak mohli zjistit, že úplný odchod do neaktivity jen kvůli dosažení formální hranice věku není nutný a ani pro ně žádoucí.

2) Postupný přechod do důchodu díky práci na částečný úvazek.

3) Nabízení alternativních pracovních pozic, např. méně fyzicky náročných, které by starší pracující mohli zastávat, včetně rekvalifikace a dalšího vzdělávání a bez ohledu na stereotypy o „vhodnosti“ určité práce pro starší ženu či staršího muže.

Účastníci a účastnice setkání se shodli na tom, že ukončení ekonomické aktivity by nemělo být výsledkem dosažení formální hranice, jež je pro všechny stejná, ale mělo by být více individualizované a postupné. Se stárnutím silných kohort narozených v 70. letech potřeba individualizovaných opatření umožňujících delší pracovní život pravděpodobně ještě vzroste.

Kontakt

Tiskové a ediční oddělení, tel.: 210 310 596, e-mail: tiskove@soc.cas.cz

